

ΜΟΥΣΙΚΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΙΙΙ

Διδάσκουσα Λήδα Στάμου

Υποδειγματικές ασκήσεις

1. **Αναφέρετε τουλάχιστον τρεις βασικές αρχές στη διενέργεια δραστηριοτήτων για την προσέγγιση ενός μουσικού έργου μέσω ενεργητικής ακρόασης.**

Για την προσέγγιση ενός μουσικού έργου μέσω ενεργητικής μουσικής ακρόασης α) Ο δάσκαλος πρέπει να αναθέσει στους μαθητές να ακούσουν το μουσικό κομμάτι για συγκεκριμένο λόγο, β) Τα μουσικά κομμάτια ή αποσπάσματα που επιλέγονται πρέπει να είναι μικρής σχετικά διάρκειας (1-4 λεπτά) και η ακρόαση σύντομη, εκτός ελαχίστων εξαιρέσεων, γ) Η ακρόαση του ίδιου κομματιού πρέπει να επαναλαμβάνεται όσες φορές χρειάζεται, δ) πρέπει να παρέχονται όσο το δυνατό περισσότερες οδοί κατανόησης: (οπτικό στοιχείο π.χ. οδηγός ακρόασης, κίνηση, κλπ.)

2. **Αναφέρετε ποιό είναι οι βασικοί παράγοντες με βάση τους οποίους διαφοροποιείται η μεθοδολογία διδασκαλίας μιας δραστηριότητας ενεργητικής μουσικής ακρόασης.**

Οι βασικοί παράγοντες είναι α) Ο μαθητής (α. ηλικία, β. μουσική γνώση και εμπειρία), β) το έργο (είδος και πολυπλοκότητα του έργου), και γ) οι στόχοι του διδάσκοντα (κατανόηση ορισμένων μόνο στοιχείων, κατανόηση βασικών στοιχείων, βαθιά κατανόηση του έργου) .

Για αναλυτικές απαντήσεις στα ερωτήματα (1) και (2) βλέπε άρθρο Στάμου, Λ. (Ανοιξη _2001). Βήματα για τη βασική κατανόηση ενός μουσικού έργου στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Μουσική Εκπαίδευση, 3(8), σελ. 60-66.

3. **Αναφέρετε τέσσερα τουλάχιστον βασικά επίπεδα δραστηριοτήτων κίνησης τοποθετημένα αναπτυξιακά αρχίζοντας από την πιο απλή και προχωρώντας στην πιο πολύπλοκη.**

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΙΝΗΣΗΣ ΤΟΠΟΘΕΤΗΜΕΝΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΑ είναι α) Ενεργοποίηση – έλεγχος σώματος, β) στοιχεία κίνησης Λαμπάν, γ) δραστηριότητες παλμού, δ) δραστηριότητες συντονισμού στον παλμό, ε) δραστηριότητες μίμησης (παράλληλη και από μνήμης), στ) χορογραφία και οργανωμένος χορός.

- 4. Ποιά κίνηση είναι δυσκολότερη για τα παιδιά προσχολικής ηλικίας όταν τους ζητάμε να κρατήσουν τον παλμό της μουσικής, τα παλαμάκια ή τα χτυπήματα στα γόνατα όταν τα παιδιά είναι καθιστά;**
Η δυσκολότερη κίνηση εκ των δύο είναι τα παλαμάκια.
- 5. Ποια είναι τα τέσσερα στοιχεία κίνησης του Λαμπάν?**
Είναι η ροή, το βάρος, ο χώρος και ο χρόνος.
- 6. Σημειώστε αρχίζοντας από την ευκολότερη τα είδη κίνησης που μπορούν να γίνουν για τον συντονισμό της κίνησης μεταξύ διαφόρων μελών του σώματος των παιδιών στον παλμό.**
Τα είδη κίνησης ξεκινώντας από το ευκολότερο είναι τα εξής.
- απλή κίνηση
 - εναλλασσόμενη κίνηση
 - διπλή εναλλασσόμενη κίνηση
 - συνδυαστική εναλλασσόμενη κίνηση
 - συνδυασμός ηχηρών κινήσεων
 - συνδυασμός μετακίνησης στο χώρο και εκτέλεσης ηχηρών κινήσεων

Για αναλυτικές απαντήσεις στα ερωτήματα (3), (4), (5) και (6) βλέπε άρθρο Βλέπε άρθρο Στάμου, Α. (Φθινόπωρο, 2001). Μουσική και Κίνηση: Μία αναπτυξιακή προσέγγιση της διδακτικής της κίνησης στα πλαίσια του μαθήματος της μουσικής. Ρυθμοί, 34, σελ. 22-39.

- 7. Ποιές δραστηριότητες ονομάζονται δημιουργικές και πολύτεχνες;**
Οι *δημιουργικές* δραστηριότητες αφορούν οποιονδήποτε τύπο δραστηριότητας που δίνει στα παιδιά τη δυνατότητα να αυτενεργήσουν, να σκεφθούν και να πράξουν αυτόνομα. Σε τέτοιου τύπου δραστηριότητες, οι οποιοσδήποτε «καλλιτεχνικές» αποφάσεις λαμβάνονται από τα ίδια τα παιδιά. Ο ρόλος του δασκάλου έγκειται στο να τους θέσει το «πρόβλημα» και τις παραμέτρους μέσα στις οποίες αυτό μπορεί να επιλυθεί. Οι δημιουργικές δραστηριότητες εκτείνονται σε ένα μεγάλο φάσμα περιλαμβάνοντας από απλές μέχρι πολυσύνθετες δραστηριότητες, δημιουργώντας έτσι ένα εργαλείο εξαιρετικής αξίας για την ενσωμάτωση της τέχνης σε όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης.
Οι *πολύτεχνες* δραστηριότητες περιλαμβάνουν τη συνύπαρξη και συν-λειτουργία δύο ή περισσότερων διαφορετικών τεχνών με κοινό στόχο. Τέτοιες είναι οι δραστηριότητες που προτείνουν τη δημιουργική σύνθεση λόγου-κίνησης-μουσικής με διάφορους στόχους, όπως π.χ. την ηχητική επένδυση, κινητική ή χορευτική απόδοση και δραματοποίηση ενός παραμυθιού, ιστορίας, ποιήματος, μύθου, ιστορικού γεγονότος, κλπ. Οι δραστηριότητες αυτές μπορούν να περιλαμβάνουν και άλλες «καλλιτεχνικές» δράσεις από τα παιδιά, όπως τη δημιουργία σκηνικών, κοστουμιών, φωτισμού κλπ. Η αφορμή για τέτοια δρώμενα μπορεί να δοθεί από το περιεχόμενο διαφόρων μαθημάτων όπως η Γλώσσα, η

Ιστορία, η Γεωγραφία, το μάθημα «Εμείς κι ο Κόσμος» στο δημοτικό σχολείο, κλπ.

- 8. Ποιές είναι τρεις χρήσεις της μουσικής για τις οποίες θα μιλούσαμε στα παιδιά προκειμένου για την επένδυση εκ μέρους τους δημιουργικά μιας ιστορίας, ενός ποιήματος ή ενός θεατρικού δρώμενου.**

Η μουσική μπορεί να λειτουργήσει ως:

- *μουσικό σχόλιο* σε κάποια σημεία του κειμένου (ηχητικά εφέ, υπογράμμιση έντασης-κορύφωσης στη δράση, κλπ.)
- ως *μουσική υπόκρουση*, δηλ. μουσική που συνοδεύει την αφήγηση, τη δράση, κλπ.
- ως *ιντερμέτζο* ανάμεσα στις διάφορες σκηνές της δράσης, στροφές του ποιήματος κλπ.
- ως *λάιφ μοτίφ* (κάθε χαρακτήρας της δράσης έχει τη δική του χαρακτηριστική μουσική ή ηχητική απόδοση)
- *συνδυαστικά*

- 9. Γράψτε μια δημιουργική δραστηριότητα την οποία θα αναθέτατε στους μαθητές μιας τάξης β΄ γυμνασίου. Ορίστε το πλαίσιο και γράψτε επιγραμματικά τη μεθοδολογία που θα ακολουθούσατε ως και το στάδιο παρουσίασης των δημιουργιών από τους μαθητές.**

.